

МИНЬКОВЕЦЬКА ДЕРЖАВА

Нещодавно на Хмельниччині було проведено “Фестиваль Отроків”, метою якого насамперед стало відродження Миньковецької держави.

У жодному підручнику з історії України немає ані згадки про те, що впродовж тридцяти років, на межі XVIII–XIX століть, на

Поділлі існувала держава зі своїми грішми, економікою і Конституцією.

П’ятнадцять своїх сіл поміщик Ігнатій Сцибор-Мархоцький об’єднав у самоназвану державу і звільнив

кілька тисяч селян від кріпосного права ще у 1795 році, на 66 років раніше, ніж загалом у Російській імперії.

В Миньковецькій державі відкрились три друкарні, безкоштовна лікарня, почали працювати фабрики сукна і тканин, паперу, селітри, картону і лаку, цегельні, млини.

Діяли музична академія, хор і оркестр, у селах відкрилися школи, а в Миньківцях — гімназія.

І навіть його противники визнавали гуманність перетворень: “Всі його нововведення були направлені виключно і головним чином на покращення побуту і стану його підданих. Це добре розумів і усвідомлював сам народ. Добра народна пам’ять збереглась про нього і до сьогодні”.

Пан влаштував у своїх володіннях язичницькі свята та проповідував у церквах, за що кілька разів Мархоцького

♦ У межах Року замків і палаців Західної України у Львові, на площі перед палацом Потоцьких, вісім фотохудожників з усієї України експонують виставку зруйнованих замків Львівщини “Пам’ять — колиска долі”.

На чотирьох стендах вуличної фотовиставки впродовж двох тижнів можна побачити кількасот занехаяних, маловідомих, спотворених перебудовами та зруйнованих людською байдужістю архітектурних пам’яток.

Львів’яни стали першими оглядачами світлин львівських замків, спотворених часом і людьми. Як розповіла

“Газети” Наталка Киричанка, координатор проекту, керівництво палацу та міська рада пішли їм назустріч. “І директор музею Борис Возницький, і начальник управління сім’ї, молоді та спорту ЛМР Юрій Наконечний підтримали нашу ідею. А скільки часу діятиме виставка? Поки нас не виженуть звідти”, — жартує Наталка Киричанка.

Далі виставка помандрує Івано-Франківською, Закарпатською, Тернопільською, Чернівецькою, Волинською та Хмельницькою областями. Фінішуватиме в селі Отроків, що на

♦ Архітектурно-містобудівна рада Мінрегіонрозвитку і будівництва схвалила містобудівну концепцію розміщення висотних будівель і споруд у Києві на період до 2020 р. Головний столичний архітектор Василь Присяжнюк підтримав дану концепцію і висловив побажання, щоб вона стала першим нормативним документом, в якому буде прописано заборону висотного будівництва в історичному центрі Києва. Але заміністра регіонального розвитку і будівництва Анатолій Беркута заявив, що концепція не відповідає дійсності, припускаючи висотне будівництво в середині “внутрішнього кільця”.

Схвалена концепція висотного будівництва в Києві на період до 2020 р. не передбачає розміщення нових висотних комплексів і будівель в центральній історичній частині міста і історичних ареалах. Зонами для розміщення, проектування і будівництва висотних будівель і споруд визначені “внутрішнє і зовнішнє кільця”, діловий центр в районі Рибальського півострова, Нижньої Телички, а також розміщення акцентних висотних об’єктів — суспільних центрів — в масивах житлової забудови. “Внутрішнє кільце”, назване “Київським намистом”, складатиметься з 11 будівель заввишки від 50 до 90 поверхів. “Зовнішнє кільце” складуть шість, не обмежених за висотою, будівель, розташованих на основних під’їзних трасах до міста (передбачається, що це будуть багатофункціональні комплекси). Члени містобудівної ради рекомендували чітко визначити території для розміщення висоток, розглянути концепцію за участю держпідприємства з

обслуговування повітряного руху “Украерорух”, а також визначити функціональне призначення цих будівель. (27.05.2008, “Економические известия”)

♦ На грецькому острові Тінос в Егейському морі відкрився музей художніх творів з мармуру, повідомляє державне телебачення NET.

В експозиції музею — цілий ряд творів з мармуру від якнайдавніших часів і дотепер. На гостей чекає докладний екскурс в історію здобичі і обробки цієї гірської породи. Будівля обладнана з використанням всіляких нововведень сучасної музейної справи, які дозволяють відвідувачеві не лише спостерігати за нерухомими об’єктами, але й самому бути залуче-

ним до процесів, які описує експозиція. (02.06.2008, <http://www.rian.ru>)

♦ Міністерство культури і національної спадщини та сенат Польщі виділили 400 тис. злотих на інвентаризацію та реставрацію надгробків на Личаківському цвинтарі. Про це повідомила 2 червня під час брифінгу начальник управління охорони історичного середовища Львівської міської ради Лілія Онищенко.

Цього року за ці кошти буде інвентаризовано 1300 об’єктів на Личаківському цвинтарі та проведено реставрацію чотирьох надгробків — Омеляна Огоновського, Юліуша Макаровича, Самуеля Степановича, Пауліни та Станіслава Папарів. “2008 року, у межах угоди щодо українсько-польської співпраці у сфері охорони об’єктів культурної спадщини, ми інвентаризуємо 1000–1300 об’єктів. Це будуть повні відомості про надгробки, хто похований, хто робив цей надгробок”, — додала Л. Онищенко.

Генеральний консул Польщі у Львові Веслав Осуховскі зазначив, що він робитиме все можливе, аби на реставрацію надгробків та інвентаризацію Личаківського цвинтаря Міністерство культури Польщі щороку виділяло якнайбільше коштів, щоб її було завершено за 5–10 років.

Загалом на Личаківському цвинтарі є близько 75 тисяч об’єктів. (02.06.2008, <http://www.zaxid.net>)

♦ За заявою державної адміністрації культурної спадщини Китаю, 65 культурних реліквій, що знаходяться під захистом держави, і 119 реліквій, які охороняє місцева влада провінції Сичуань, було серйозно пошкоджено внаслідок недавнього землетрусу.

Групи експертів було направлено в Сичуань для оцінки збитку і складання рекомендацій з подальших дій, — сказав керівник адміністрації Шань Цзисьян. Він прибув у Ченду 19 травня, де наступного дня відбулася конференція з надання допомоги після лиха. На конференції йшлося про те, що багато старовинних будівель у Сичуані вже зруйновані або знаходяться на межі руйнування.

Зруйновано було також 841 музейну реліквію, 148 з яких мали велику цінність. Храм Erwang, гора Цинченшань в Дуцзяньянь і храм Bao'en в повіті Pingwu знаходяться в числі культурних пам’яток, що найбільше постраждали. (03.06.2008, “Газета по-українськи”, <http://gpu.ua>. Фото Reuters)

♦ Триває підготовка матеріалів до каталогу замків Львівської області, який побачить світ цього вересня. Каталог міститиме короткий опис об'єктів, історичні відомості щодо часу їхнього виникнення та періоду існування, а також історичні події та імена осіб, пов'язаних з ними. Про це ЗІКу розповів начальник відділу зовнішніх зв'язків та промоції регіону Львівської облради Тарас Возняк.

За попередньою інформацією, на території Львівської області в часи середньовіччя було понад 500 укріплених об'єктів — замків, монастирів, міських укріплень, оборонних веж і дворів. У середині XVIII ст., коли на теренах Західної України припинився період воєн, більшість оборонних укріплень втратили свою актуальність і поступово занепали.

Окремі замки були перетворені у магнатські резиденції (замки в Підгірцях, Свіржі, Поморянах), частину реконструйовано під броварні, військові склади та казарми, карні заклади; інші, покинуті власниками і занедбані, просто руйнувалися часом та людською рукою. До наших днів небагато з них дійшли вцілілими та й ті потребують значних ресурсів для утримання і реставрації. (05.06.2008, <http://www.zik.com.ua>)

♦ Археологічна сенсація: в Йорданії виявили найдавніший християнський храм. Знахідка простояла ледве не з 33-го року від Різдва Христового.

Стародавні печери розташовано безпосередньо під церквою Св. Георгія в Рехабі. Там навіть зберігся круглий вівтар і кам'яні сидіння навколо.

З печери простягався тунель до води. Саме тут, стверджують археологи, перехувалися перші християни, які бігли з Єрусалиму через переслідування. На той час в Римській імперії християнська віра була під суворою заборонаю. (13.06.2008, *СТБ, play.ukr.net*)

♦ Ряд вулиць Лубен, назви яких були пов'язані з тоталітарним режимом, перейменовані за рішенням сесії Лубенської міської ради, як відбулася 26 червня. Зокрема, вулиця Леніна відтепер носить ім'я Ярослава Мудрого, площа Жовтнева перейменована на Ярмаркову, площа Революції — на площу Слави, вулиця Карла Маркса — на Монастирську, К. Лібкнехта — на Старотроїцьку, Держинського — на Василя Барки, Патріса Лумумби — на Яблунову, С. Разіна — на Хорольський

спуск, Р. Люксембург — на Г. Сковороди, Енгельса — на Паркову, Калініна — на Калинову, Г. Димитрова — на П. Калнишевського, Вороського — на Гетьмана Дорошенка, Котовського — на Анни Керн, Червоні казарми — на Вишневецьких, Куйбишева — на Людмили Руденко.

Ініціаторами перейменування виступили міський голова Василь Коряк і депутати міської ради від Української народної партії. Більшість депутатів міськради підтримали їхню ініціативу, проти голосували представники Партії регіонів і КПУ. (01.07.2008, "Новини Полтавщини", <http://www.regionnews.poltava.ua>)

♦ Група підводних археологів з університету Борнмута виявила в морі недалеко від міста Пул (південне графство Дорсет) затонулий приблизно у 1620 році крупний корабель. Газета The Telegraph охрестила знахідку "Титаником" елізаветинської епохи.

Судно водотоннажністю 600 тонн і завдовжки 130 футів (майже 40 метрів) лежить на глибині 23 фути (приблизно сім метрів) в гавані Пулу. За мірками XVII століття це був досить великий корабель, вважає керівник експедиції Девід Парем (David Parham). Під яким прапором ходив цей трищогловик, британським або голландським, наразі невідомо. Неясно також, було це торгове чи військово-судно. Архівістам досі не вдалося знайти записи, що свідчать про загибель корабля в районі Пулу у 1620-х роках. На думку Девіда Парема, це могло бути судно, обстріляне під час морського бою поблизу розташованого неподалік острова Портленд, і затонуло вже біля Пулу.

З місця аварії археологи підняли 4,5-футу (1,35 м) дерев'яну скульптуру "водяного", яка, швидше за все, кріпилася до корми корабля. Парем вважає, що таких статуй на кормі було декілька.

Судна Ост-Індської Британської компанії (XVII століття). Репродукція картини з сайту Національного морського музею у Грінвічі. (01.07.2008, <http://www.lenta.ru>)

♦ У селі Рукомиші Бучацького району розташовані старовинний

скельний храм, монастир XIII століття, церква святого Онуфрія та хресна дорога. Планується відновити цей сакральний комплекс та оновити хресну дорогу, — повідомили 1 липня ЗІКу у прес-службі Тернопільської облдержадміністрації.

За словами голови Тернопільської ОДА Юрія Чижмаря, це місце привертає увагу не лише мешканців Тернопільської області, але й гостей краю. Саме тому Бучацька районна влада розробила концепцію, згідно з якою передбачено використовувати храмовий комплекс для проведення молодіжних прощ, вишкочів, духовних фестивалів, нічних чувань.

Крім того, планується дослідити й провести розкопку повстанської криївки, яка може бути обладнана під музей повстанського руху Бучацького району чи використовуватися як патріотична станція Хресної дороги, що символізує земні муки борців за волю України.

А неподалік церкви святого Онуфрія є намір створити молодіжний таборний центр "Рукомишська січ" для духовного вишколу молоді. Також у майбутньому в Рукомиші ймовірно проводитимуть щорічні молодіжні фестивалі духовної пісні.

Найближчим часом повинна розпочатися реконструкція скельного храму Гробу Господнього та ремонт Свято-Онуфріївської церкви. Для зручності паломників вирішується питання створення майданчику для зупинки автотранспорту, а також встановлення інформаційних щитів. (02.07.2008, <http://www.zik.com.ua>. Фото — <http://buchach1.narod.ru>)

♦ Комісія ЮНЕСКО з охорони пам'яток світової культурної спадщини ухвалила не виключати Дрезден з відповідного переліку в надії, що міська влада заморозить будівництво автомобільного моста через Ельбу. Новий міст, на думку ЮНЕСКО, зіпсує історичний ландшафт Дрездена і долини Ельби. Комісія з охорони пам'яток пропонує побудувати замість нього тунель.

ЮНЕСКО охороняє як єдину пам'ятку сам Дрезден і 18-кілометрову смугу уздовж берега Ельби від палацу Юбігау до палацу Пілліц. Культурний ландшафт цього району включає парки і пам'ятки XVI–XX століть, у тому числі індустріальний сталевий міст і два фунікулери кінця XIX століття.

Як пише агентство Associated Press, будівництву моста у Дрездені опира-

ються не тільки захисники історичного ландшафту, але й екологи: останні побоюються, що нова автомобільна траса загрожуватиме рідкісному виду жаб — малому підковоносу. У листопаді 2007 року міський суд вирішив законодавчо обмежити швидкість їзди мостом у нічний час з тим, щоб зменшити тиск на місце існування малих підковоносів.

Вперше комісія ЮНЕСКО повідомила про намір виключити Дрезден із списків об'єктів, що охоронялися, у 2007 році. (04.07.2008, <http://www.lenta.ru>)

♦ Італійська влада оголосила надзвичайне положення у Помпеях, археологічному музеї просто неба на місці стародавнього міста, передає ВВС. Рішення оголосити НП було ухвалене італійським урядом у зв'язку з побоюваннями за збереження руїн стародавніх Помпей. На думку експертів, стародавнє місто поступово руйнується через відсутність належної системи обслуговування, не-

достатнього фінансування і невмілого управління. Як відзначає агентство AP, за рішенням уряду, для вирішення усіх питань, пов'язаних з управлінням музеєм, буде призначено спеціального комісара. Крім того, статус надзвичайного положення полегшить процедуру фінансування Помпей.

Не дивлячись на введення НП, яке повинне тривати один рік, Помпеї будуть відкриті для відвідувачів. За даними агентства Reuters, щорічно Помпеї відвідують близько 2,5 млн туристів. (04.07.2008, <http://www.lenta.ru>. Фото з сайту galen-frysinger.com)

♦ Як повідомили у Новгородському державному музей-заповіднику (ДМЗ), місцеві реставратори повертають першу фрескову композицію до унікального храму Спаса Преображення на Нередиці. Першою до храму повернеться Ктиторська композиція, відновлена з фрагментів у майстерні ДМЗ реставраторами Тетяною Ромашкевич і Тетяною Федоренко. За повідомленням, зараз композиція площею близько 2,5 квадратних метрів, відроджена за декілька років, повністю готова до повернення у церкву. (05.07.2008, <http://www.rian.ru>)

♦ До списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО додано ще три історичні пам'ятки, передає

агентство AFP. У реєстр внесли глинобитні будинки в Китаї, колишній притулок збіглих рабів на острові Маврикій і пам'ятки Набатеїського царства, що збереглися в Саудівській Аравії.

Глинобитні будинки розташовані в провінції Фуцзянь на південному сході Китаю. Сорок шість споруд було побудовано у проміжку з XI по XX століття, вони дозволяли цілим кланам жити разом і, у разі потреби, оборонятися від ворогів. Це багатопверхові будівлі, зовні укріплені глинобитною конструкцією, а усередині — дерев'яні.

Внесений до списку світової культурної спадщини ландшафт на острові Маврикій включає виступаючу в Індійський океан гору і печеру, яку у XVIII і на поч. XIX століття збігли раби використовували як укриття.

Аль-хіджр, найбільша пам'ятка Набатеїського царства, що збереглася, стала першим об'єктом в Саудівській Аравії, внесеним до списку ЮНЕСКО. Всього у цьому списку 851 пам'ятка, 36 з них знаходяться у Китаї. (Фото користувача Gisling з сайту wikipedia.org. 07.07.2008, <http://www.lenta.ru>)

◆ Сімнадцять печер з палеолітичними наскельними розписами, розташовані на півночі Іспанії у провінції Кантарія, включені ЮНЕСКО до переліку об'єктів світової культурної спадщини. Тепер "надбанням людства" стала не тільки знаменита Альтаміра, яка охороняється з 1985 року, але і розташовані поряд менш відомі печери.

ЮНЕСКО змінило статус британської пам'ятки, відомої як вал Антоніна: тепер він включений до комплексу пам'яток "Межі Римської імперії", розташований на території Німеччини і Сполученого королівства.

У перелік об'єктів, що охороняються ЮНЕСКО, з 7 липня включені культурні і природні пам'ятки у Камбоджі (храм XI століття), Канаді (палеонтологічний заповідник), Ісландії (вулканічний острів), Франції (фортифікаційні споруди маршала Себастьяна Вобана) і інших країнах: всього 13 визначних пам'яток.

(08.07.200, <http://www.lenta.ru>. Бізон з печери Альтаміра. Фото з сайту expasy.ch)

◆ У рамках підготовки до 300-ліття Полтавської битви запланована реставрація низки пам'яток історії та

архітектури. Почесне місце серед них посідає меморіальна каплиця, зведена в 1911-1914 роках на відзначення 200-річного ювілею Полтавської битви. Це — єдина у світі пам'ятка сакрального мистецтва, виконана у стилі українського модерну, вважають полтавчани. (08.07.2008, <http://www.risu.org.ua>)

◆ Турецька фірма "Азар", яка займається у Чернівцях житловим будівництвом, почала відновлювати унікальну старовинну криницю на площі Турецької криниці. Працюють будівельники безкоштовно. Матеріали фірма постачає за власні кошти. Як повідомив власкор ZAXID.NET, ескізний проект криниці, за яким працюють турецькі фахівці, розробила чернівецький архітектор Лариса Вандюк.

Відреставрована криниця — подарунок турецької фірми до 600-літнього ювілею Чернівців. Завершити роботи будівельники повинні до вересня. Зараз вони почали споруджувати павільйон, який згодом накриють мідною банею. (09.07.2008, <http://www.zaxid.net>)

◆ Капітолійська вовчиха, знаменита бронзова скульптура, що зберігається в римських Капітолійських музеях, була створена в XIII столітті нашої ери, а не в V столітті до нашої ери. Такого висновку дійшла група дослідників з університету Салерно на чолі з професором Адріано Ла Реджіна, у минулому — крупним римським чиновником у справах культурної спадщини. Про нове датування вовчихи пише The Guardian з посиланням на La Repubblica.

З XVIII століття, коли Капітолійську вовчиху описав визначний німецький мистецтвознавець Йоганн Вінкельман, ця скульптура вважалася етруською. Авторство маленьких статуй Ромула і Рема було відоме документально: їх зробив в кінці XV століття флорентійський майстер Антоніо дель Поллайоло. У XIX столітті припущення Вінкельмана намагалися заперечити принаймні двоє вчених, що вважали вовчиху середньовічною роботою, але авторитет німецького письменника був таким великим, що до його думки продовжували прислухатися.

У 2006 році Ганна Марія Карруба (Anna Maria Carruba), спеціалістка з металургії, що реставрувала Капітолійську вовчиху, оприлюднила свої висновки: на її думку, скульптуру не могли зробити раніше VIII-X

століть. Річ у тім, що за античних часів не вміли відливати великі статуї цілком: їх виготовляли частинами, а потім зварювали. Вовчиха ж була виготовлена відразу і цілком. (10.07.2008, <http://www.lenta.ru>. Фото з сайту museicapitolini.org)

♦ В Україні тепер є 7 природних чудес. Всі бажаючі мали можливість проголосувати за “природні чудеса” з 1 листопада 2007 року шляхом інтернет-голосування.

Природними чудесами України стали: заповідник “Асканія-Нова” (Херсонська область), регіональний ландшафтний парк “Гранітно-степове Побужжя” (Миколаївська область), Дністровський каньйон (Вінницька, Івано-Франківська, Тернопільська і Хмельницька області), Мармурова печера (Крим), Національний природний парк “Подольські Товтри” (Хмельницька область), озеро Свитязь (Волинська область), озеро Синевир (Закарпаття). (27.08.2008, “УНІАН”, <http://news.mediaport.info>)

♦ Інвестори готові витратити на відновлення Свірзького та Підгорецького замків 10 млн. євро, пише видання “Дело”. Львівська обласна адміністрація вже готує проекти реконструкції.

Австрійці реконструюють замки за умови, що їм дозволять розбудувати інфраструктуру навколо пам'яток. Так, зведуть два готелі біля замків. Це дозволить уникнути передачі замків у концесію, проти чого виступили громадські організації Львівщини. За постановою Кабінету Міністрів, кілька замків мали передати у довгострокову оренду. (01.09.2008, <http://ictv.ua>)

♦ У наступному році в Україні відкриється музей “Terra Antarctica” — материк нових знань”. За даними Національного антарктичного наукового центру Міністерства освіти та науки України, нині триває пошук приміщення та підготовка експозицій. Головна родзинка музею — тут не тільки покажуть обладнання антарктичної станції, предмети побуту полярників, фотографії та архівні матеріали, а й відкриють низку антарктичних секретів: чи справді на континенті знаходяться найбільші на планеті родовища нафти, чи існувала антарктична цивілізація, і чому саме Антарктида впливає на клімат усієї Землі. (02.09.2008, “День”)

♦ ХК “АвтоКрАЗ” допомогла з доставкою перших експонатів до новоствореного у Кременчуці Музею військової техніки. Зразки зброї КрАЗами привезли із Воскресенська Миколаївської області. Новоутворений музей зброї в Кременчуці має офіційно відкритися у парку Миру 29 вересня. Щодо доставлених до майбутнього музею експонатів, то йдеться про установку БМ-13 (“Катюша”), 120-міліметровий міномет та самохідну артилерійську установку 2С9 “Нона”, — повідомляє прес-служба ХК “АвтоКрАЗ”.

Відповідно до планів, у музеї зброї під відкритим небом буде встановлено зразки техніки (всього 13 одиниць, включно з літаком), які взяли з тих військових з'єднань, які мають у своїй назві слово “Кременчуцький”.

Планується, що вся техніка буде встановлена на спеціальні постаменти й буде відкритою для огляду городянами. (02.09.2008, *Новини Полтавщини*)

♦ Новгородські археологи, що працюють на Десятинному розкопці, виявили вислу свинцеву печатку князя Володимира Мономаха (1052–1125). Це — не єдина у своєму роді знахідка, але все ж таки досить рідкісна: у Новгороді таких печаток знайдено біля десятка, пояснив представник центру з організації та забезпечення археологічних досліджень.

Вчені припускають, що печаткою Мономаха було скріплене послання новгородцям з Києва. Володимир Всеволодович був великим князем київським у 1113–1125 роках.

У поточному археологічному сезоні на Рюриковому городищі вчені знайшли вислу печатку князя Дмитрія Донського, повідомляє Лента.Ру (03.09.2008, “Газета по-українськи”, Ілюстрація з сайту xlt.narod.ru)

♦ Меджибізька фортеця на Хмельниччині постарішала принаймні на три століття. На її подвір'ї під семиметровим шаром землі археологи відкопали ще одну кам'яну фортецю, побудовану литовським князем Ольгердом. А та, в свою чергу, зведена на земляних валах та будівлях Давньої Русі.

Розкопки допомагають чітко простежити і вивчити перехід від часів Давньої Русі до Литовського князівства. За легендами, в підзем-

Указ Президента України № 816/2008
“Про надання державному історико-меморіальному заповіднику
“Поле Берестецької битви” статусу національного”

Ураховуючи вагомий внесок державного історико-меморіального заповідника “Поле Берестецької битви” у справу збереження об’єктів, що становлять особливу історичну, наукову і культурну цінність, його роль у формуванні історичної свідомості Українського народу, вихованні у молодого покоління шанобливого ставлення до історії України, постановляю:

Надати державному історико-меморіальному заповіднику “Поле Берестецької битви” статус національного і надалі іменувати його — Національний історико-меморіальний заповідник “Поле Берестецької битви”.

*Президент України **Віктор ЮЩЕНКО**
10 вересня 2008 року*

них ходах фортеці заховано золоту карету та кілька возів зі сріблом. Археологи вже знайшли завалений підземний хід. Нині вже розчистили чотири метри.

Юрій Толкачов, начальник Меджибізької археологічної експедиції: “Тут багаточисельна пам’ятка. Ми знайшли фрагменти пізнього палеоліту на території фортеці, знявши праці пізнього палеоліту, яке відноситься до 30 тисяч років тому назад. Потім знайшли фрагменти Трипільської культури — це 5 тисяч років назад, фрагменти Древньої Русі”.

Меджибізька фортеця приховує ще чимало таємниць, кажуть археологи. Адже по-справжньому її досконало почали вивчати лише зараз. Через брак грошей робота експедиції просувається повільно, але їхні знахідки вже поповнюють експозиції українських музеїв, повідомляє ICTV. (03.09.2008, “Газета по-українськи”)

♦ Верховна Рада і Рада міністрів Криму віділили 280 тис. грн на реконструкцію будинку-музею Паустовського, розташованого у Старому Криму.

Письменник Костянтин Паустовський називав Крим малою батьківщиною, — розповіла “ВЕДОМОСТЯМ” директор музею Надія Садовська. — Тут він бував у різні роки (вперше у 1934 році), а в цьому будинку, на вулиці Карла Лібкнехта, проживав у 1949. Приїхав сюди одразу після одруження з третьою дружиною Тетяною Євтеєвою. Саме їй він пізніше присвятив повість “Золота роза”. (03.09.2008, “Киевские ведомости”)

♦ На будівлю Центрального гастронома на Хрещатику, 40/1 чекають великі зміни. Цю понад столітню споруду відреставрують і створять у її стінах сучасний торговельний комплекс. Замовники кажуть, що пам’ятка архітектури своєї автентичності не втратить. Наразі проект реставрації з надбудовою проходить остаточне по-

годження в управлінні архітектури, повідомляє телеканал “Київ”.

Будівля Центрального гастроному найстаріша на Хрещатику. Її звели ще 1873 року. Ця споруда — одна з чотирьох вцілілих на головній вулиці під час другої світової війни. (09.09.2008, “Українська правда”, фото www.nostalgia.org.ua)

♦ Організація з охорони всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО може включити лондонський Тауер до списку пам’яток культурної спадщини, що перебувають під загрозою зникнення, вже наступного року, якщо уряд міста не вживе заходів до його захисту, пише The Guardian. Разом з Тауером до “чорного списку” можуть потрапити Стоунхендж і історичний центр Едінбургу. Всього ж ЮНЕСКО турбує доля семи об’єктів всесвітньої спадщини, що знаходяться у Великобританії.

У зв’язку з цим ЮНЕСКО звернулася до влади Лондона і Едінбургу з вимогою про ухвалення невідкладних заходів щодо збереження цих об’єктів і захисту їх від масштабного будівництва у безпосередній близькості.

Так, за словами представників організації, уряд Лондона ухвалив зведення 66-поверхового хмарочосу Shard поряд із знаменитим Тауерським мостом. Будівництво хмарочосу може “затінити” знамениті стіни Тауера XIII століття.

В Едінбурзі міська рада дозволила будівництво готелю, житлових будинків і офісних будівель поряд з кварталом середньовічних вулиць “Королівська миля” (Royal Mile), не дивлячись на побоювання експертів, що таке будівництво порушить унікальний середньовічний колорит місця. Також не було перенесено від Стоунхенджа будівництво магістралі А344, не дивлячись на дані 22 роки тому обіцянки.

Влада Великобританії попереджена про те, що до “чорного списку” можуть потрапити і Вестмінстерський палац,

і Вестмінстерське абатство, якщо не будуть виконані рекомендації ЮНЕСКО щодо їхнього збереження. Зокрема, британська влада звинувачується в тому, що не бачить різниці між реставрацією пам'ятки і її реконструкцією.

Також ЮНЕСКО заявила, що в листопаді направить до Великобританії дві групи інспекторів, які вивчать вплив нових будівель на цілісність міст. (09.09.2008, <http://realty.lenta.ru>. Фото Стіва Кемерона з сайту wikipedia.org)

♦ Харківські археологи запевняють: вони розкопали сенсацію. При розкопках у центрі міста на вулиці Квітки-Основ'яненка археологи знайшли експонати кінця

XIII століття. Це, на їхню думку, може вказувати на те, що Харків існував задовго до того часу, що зазначений в історичних зведеннях. Крім того, на місці розкопок археологи виявили справжній жертвник з рештками черепів.

Також вченим вдалося викопати кілька унікальних експонатів. На особливу увагу заслуговує колекція монет Петра I. Найбільш цінність для науки має іранська монета. Її знахідка свідчить про те, що харківські козаки бували у перських походах. Унікальний експонат — бронзовий хрест часів Петра I, що добре зберігся. Його прикрашає барокова в'язь.

Всі унікальні знахідки наразі проходять обробку в офісі Слобідської археологічної служби. Їх консервують, реставрують та фотографують. (09.09.2008, <http://www.osvita.org.ua>)

♦ Пам'ятник у вигляді двох стел із зображенням українського гетьмана та шведського короля встановили на високому пагорбі в селі Дехтярівка. Саме тут із метою створити військово-політичний альянс відбулась зустріч лідерів двох держав за рік до початку війни з Росією у 1656 році.

Ідея встановлення пам'ятника належить членам Нацради з питань телебачення та радіомовлення України, за кошти вісьмох членів якої і виготовили монумент. Окрім того, напередодні відкриття пам'ятника у Дехтярівці відремонтували під'їзні шляхи і збудували 100-метрові східці на вершину пагорба. Але увагу ініціаторів відновлення історичного набутку привабили ще декілька

вікових об'єктів, яких дуже багато на чернігівській землі.

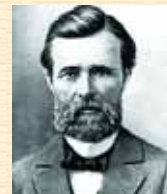
“Буквально за сто метрів від пагорба розташована могила Івана Богуна. Значення цієї історичної персони для історії України неціненне. А ще в селі стоять руїни унікальної мазепинської церкви, яких у державі залишилося не так уже й багато, — її також потрібно відновлювати”, — розповів “УМ” голова Нацради Віталій Шевченко. За його словами, заходи з відновлення історичної спадщини мають привернути увагу можновладців та суспільства, адже в майбутньому ці місця можуть стати об'єктами для відвідин численних туристів. (12.09.2008, “Україна молода”)

♦ Єгипетська археологічна експедиція, що працює в каїрському районі Ейн-Шамс, виявила залишки храму на честь Рамзеса II і статуї цього фараона. Як повідомляє France Presse із посиланням на єгипетське агентство MENA, знайдено фрагменти “гігантської” статуї Рамзеса II. У 2006 році у цій же північно-східній частині Каїра археологи знайшли залишки храму Сонця і масивні статуї Рамзеса II.

Рамзес II, будівельник і завойовник, правив у 1304–1237 роках до нашої ери. Він залишив сотні храмів і тисячі своїх зображень. Найбільші з них — двадцятиметрові колоси в Абу-Симбелі, в південній частині Єгипту. (16.09.2008, “Газета по-українськи”. Фото AFP)

♦ Китай з 2008 по 2010 рр. виділяє в цілому 420 мільйонів юанів (60 мільйонів доларів) на масштабну реставрацію пам'яток Великого Шовкового шляху, розташованих на території сучасного Синьцзян-Уйгурського автономного району КНР, повідомляє представник уряду автономного району.

“Всі пам'ятки розташовані уздовж Великого Шовкового шляху, що вів з Китаю до Європи”, — сказав чиновник.

Він, зокрема, повідомив, що ці пам'ятки зосереджені в районах Турфан, Хотан і Кашгар на північ від Тарімської западини. У цих районах розташовані споруди, що належать до епохи проникнення буддизму на територію Китаю, тому більшість будівель, які реставруються, були побудовані ще до нашої ери.

Окрім пам'яток раннього буддизму, в Синьцзяні знаходяться численні свідчення щодо культурної спадщини народів, які жили на межі Китаю та Центральної Азії.

Китайський уряд за останні три роки вже виділив із центрального бюджету більше 80 млн юанів для проведення досліджень і охорони споруд в районі Великого Шовкового шляху. (14.09.2008, <http://www.osvita.org.ua>)

♦ “Довга ніч музеїв”, за традицією, пройде у Відні 4 жовтня, в цей час всі популярні музеї столиці Австрії можна відвідати абсолютно безкоштовно.

Більше 200 музеїв відкриють свої двері відвідувачам з 18:00 до 1 години ночі вже вдев'яте. Серед них відомий Музей історії мистецтв, будинок-музей Моцарта, Музей історії природи.

Єдиний квиток дозволяє не тільки відвідати всі музеї, але і скористатися послугами спеціальних автобусів. Більшість музеїв організують різні концерти і тематичні екскурсії. (15.09.2008, <http://alltours.com.ua> (за матеріалами ІНТЕРФАКС-МОСКВА))

♦ Київська прокуратура заявила протест проти згоди Держуправління охорони оточуючого середовища щодо відводу земельної ділянки для будівництва офісно-готельного комплексу. Нова будівля мала з'явитися у Печерському районі за адресою: Набережно-Печерська дорога, 8. Окрім комплексу, там же збиралися побудувати торговельно-розважальний центр, яхт-клуб та спортивно-розважальні споруди з підземними автостоянками.

Висновок управління визнали незаконним, бо ділянка належить до земель водного фонду. На його території знаходиться Видубицьке озеро з прилеглою полозою берега, яка, згідно з Водним і Земельним кодексами України є природоохоронною територією. На ній обмежується господарча діяльність та забороняється будівництво будь-яких споруд.

У Держуправлінні охорони оточуючого природного середовища Києва протест прокуратури задовольнили і відізнали свій позитивний висновок. (17.09.2008, www.vvnews.info)

♦ Майже 40 суден, від давніх до сучасних, знайдено в територіальних водах України — такі попередні результати роботи спільних підводних досліджень американських та українських учених у

Чорному морі поблизу берегів Криму. Для пошуків використали океанографічне судно ВМС США. Головна мета заходів — знайти плавучий шпиталь “Вірменія”, що загинув під час Другої світової війни. (18.09.2008, <http://stb.ua>)

♦ Муніципальна галерея і група молодих авторів “Мінігамір” виступили з арт-проектом, який прикрасить і пожвавить центральні вулиці Харкова. Група молодих ентузіастів пропонує розмалювати глухі сірі стіни на найстаріших вулицях Харкова: Пушкінській і Гоголя. Сюжет розписів присвячений великим письменникам, на честь яких названі дані вулиці.

Також художники планують розписати стіну на вул. Совнаркомівській, навпроти Художнього музею, поряд з Будинком Учених та іншими відомими бекетовськими особняками і в безпосередньому сусідстві з Муніципальною галереєю, тобто в самому центрі художнього життя міста.

Ці розписи будуть виконані авторами — випускниками і студентами старших курсів Академії дизайну і мистецтв. За їх словами, розписи стін проводитимуться на високому художньому рівні відповідно до професійної техніки і методики монументально-декоративних розписів і в той же час у яскравому сучасному урбаністичному стилі.

Організатори арт-проекту вже мають досвід подібного декорування.

Планується розвинути даний проект у повноцінний щорічний фестиваль Стріт Арта, приурочений до дня міста. Роботи з розпису стін вже почалися на вул. Гоголя. Перший пілотний проект планується реалізувати протягом місяця.

Крім того, молоді художники мають конкретну домовленість на майбутній рік щодо проведення подібної акції в польському місті — побратимів Харкова — Познані, повідомляє прес-служба Харківської міськради. (18.09.2008, <http://dom.ria.ua>)

♦ Близько семисот унікальних будівель і архітектурних споруд Лондона, багато хто з яких зазвичай недоступний для широкої публіки, розкриють свої двері для всіх охочих.

Лише раз на рік у вересні лондонці і гості британської столиці можуть безкоштовно потрапити до знаменитих будівель різних епох і стилів —

палаців і військових об'єктів, офісних хмарочосів і резиденцій дипломатів, музеїв і театрів, до осель відомих людей і навіть до стаєн.

У суботу та неділю можна оглянути зсередини постмодерністську будівлю страхової компанії Lloyd's в лондонському Сіті, потрапити до схожого на неприступну фортецю Банку Англії, побувати в бункері, де в роки Другої світової війни проводилися засідання "військового кабінету" під головуванням Уїнстона Черчилля.

Королівська академія мистецтв, що на вулиці Пікаділлі, організовує в ці дні безкоштовний показ кращих шедеврів зі своєї багатой колекції. Стародавні фоліанти і рідкісні манускрипти продемонструє відвідувачам Британська бібліотека. Трохи більше про культуру зарубіжних країн можна буде дізнатися, завітавши до посольства Данії, резиденції посла Аргентини або вірменської церкви у Кенсінгтоні.

У багатьох місцях під час своєрідного "уїкенду відкритих дверей" проводяться спеціальні експозиції.

"Якщо подивитися на будівлю зсередини, тоді набагато легше не тільки зрозуміти архітектора і оцінити його роботу, але і покритикувати і знайти якісь недоліки. Ми сподіваємося, що цей дводенний захід надихне кожного на те, щоб вивчити нашу столицю", — відзначила засновник громадської організації Open House, яка вже більше 15 років влаштовує "Уїкенд відкритих дверей" у Лондоні. (19.09.2008, <http://www.rian.ru>)

◆ Незабаром на нас чекає 170-річчя від дня народження Нечуя-Левицького, 90 років від дня смерті, і 40 — від заснування музею письменника. Будуть промови і вистави, а сам музей — батьківська хата автора "Кайдашевої сім'ї" руйнується через брак державної підтримки. Капітального ремонту музею не бачив двадцять років.

Будинок, що просідає, широкі тріщини у його стінах — у такому стані зустрічає ювілей українського класика музей Івана Нечуя-Левицького у Стеблеві на Черкащині.

У середині XIX століття хата була церковною власністю, потім тут жив батько Івана Нечуя-Левицького — благочинний Канівського повіту. Письменник часто приїздив у село і гостював у батька. До 130-річчя класика садибу відбудували і створили музей.

Капітальний ремонт останній раз у ньому робили 1988-го. (20.09.2008, <http://ictv.ua>)

◆ На унікальну знахідку — найдавніші золоті прикраси в Україні — нещодавно натрапили під час розкопок кургану на Тростянецьчині... "чорні" археологи.

Цього разу вони копали в городоцькому курганному могильнику, який сам по собі вважається особливим не лише в Україні, а й у цілій Європі.

— Свого часу цей могильник був надзвичайно багатий, — каже завідувач сектору охорони культурної спадщини управління культури і туризму облдержадміністрації Михайло Потупчик. — Тут, крім великої бронзової колекції, було знайдено і золоті прикраси, які можна вважати найдавнішими золотими прикрасами в Україні — вони датуються XV—X ст. до н. е. Так, є серед виробів трипільської культури золоті прикраси, але вони дуже прості: у вигляді коротеньких пружинок. Знахідки ж із городоцького могильника сміливо можна називати справжніми ювелірними виробами. Вони, на жаль, і потрапили до рук "чорних" археологів.

Однак цього разу грабіжники були затримані працівниками міліції. До речі, це перший випадок, коли "чорні" археологи попадаються із речовими доказами.

Вартість городоцького золота завдяки його унікальності сягає 1,5 млн гривень. Де мали збувати свої трофеї "чорні" археологи, з'ясовує слідство. (22.09.2008, <http://20minut.ua>)

◆ Ратуша у Кам'янці-Подільському — найдавніша з усіх, що збереглися в Україні. У ці дні реставратори "повертають" купол цій кам'яній споруді. Купол вінчатиме позолочений герб Кам'янця-Подільського.

— У роки Великої Вітчизняної війни збудовану в XIV столітті ратушу зруйнувало артилерійським снарядом. Вже у повоєнний період відбудували абияк. Бо хто ж в той період думав про історичний образ стародавньої цивільної споруди нашого Кам'янця?! Нарешті, міська влада вирішила відтворити кам'яну споруду саме такою, якою та була. "Знайшли" на це 1,5 мільйона бюджетних гривень, — повідомив "Дневі" завідувач організаційно-контрольного відділу міської ради Валерій Клименко.

На історичному об'єкті кипить робота. Трудівники міської реставраційної майстерні на основі архівних документів, креслень, давніх фотографій ретельно, крок за кроком ідуть до світлої мети. Обіцяють, що ще до кінця 2008 року перед громадянами і гостями міста постане первозданий образ ратуші. Крім того, запуснуть маловідомий, так званий нижній годинник, який приводиться до дії одним механізмом на чотирьох сторони світу — має 24 римських поділки. Ще облаштують ковкою балкон. (23.09.2008, "День", <http://www.day.kiev.ua>)

♦ Висічену з червоного граніту голову фараона XIX династії Рамзеса II знайдено єгипетською експедицією під час розкопок пагорба Тель-Баста, частини стародавнього міста Бубаста, що знаходиться у 80 кілометрах на північ від Каїра, в дельті Нілу. Фрагмент заввишки 76 сантиметрів колись належав колосальній статуї фараона. Як повідомив агентству France Presse голова єгипетської Верховної ради зі старовини Захі Хавасс, у голови пошкоджено ніс і втрачено накладну бороду.

У районі Тель-Баста археологи сподіваються відшукати великий храм Рамзеса. Ймовірно, фрагменти колосальної статуї вказують на справедливості гіпотези.

За десять днів до знахідки в Тель-Баста виявлено фрагменти великої статуї Рамзеса і залишки його храму в каїрському районі Ейн-Шамс. (25.09.2008, <http://www.lenta.ru>. Фото з архіву AFP)

♦ Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко презентувала після реставрації Гетьманський прапор XVII–XVIII ст. "Сьогодні Гетьманський прапор, під яким здійснювали свої функції чотири гетьмани України, повертається в Україну в такому вигляді, у якому він ще сотні років буде знаходитися у нас і надавати наснагу, силу для державотворчих дій", — відзначила Юлія Тимошенко під час презентації.

Вона зазначила, що уряд за підтримки Фонду "Україна XXI століття" та польських колег найближчим часом планує відреставрувати ще одну реліквію — Козацький прапор.

Юлія Тимошенко пообіцяла, що Гетьманський Прапор після виставки у Києві через півроку повернеться до Харківського історичного музею. (26.09.2008, <http://www.tymoshenko.com.ua>)

♦ 28 вересня у Богородчанському районі Івано-Франківщини, у дерев'яній будівлі Української греко-католицької церкви Святого Івана Хрестителя, що зведена у 1846 році та є пам'яткою архітектури, виникла пожежа. Як повідомили УНІАН у прес-службі Міністерства з питань надзвичайних ситуацій, вогонь знищив храм повністю. Жертв і постраждалих немає.

Причина пожежі встановлюється. На місці працювала опергрупа Головного облуправління МНС. (29.09.2008, <http://www.rian.ru>)

♦ Сьомий рік ужгородський археолог Олександр Дзембас досліджує Невицький замок. На його території експедиція знайшла залишки кузні, ливарні, ювелірної майстерні та приміщення для ремонту зброї. — Замок був центром металургії на Закарпатті, — припускає Дзембас. — Тут також ремонтували арбалети. Для середньовіччя це було високотехнічним виробництвом.

В останні два роки експедиція зосередилася на дослідженні зовнішнього рову фортеці. З'ясувалося, що під час облоги його заповнювали водою.

— У замку був водопровід — воду закачували із сусідньої гори, — зауважує археолог. — А це неабияке досягнення для тих часів.

Науковці з'ясували, що фортецю звели у XIII ст.

За підрахунками міжнародних експертів, для реставрації пам'ятки потрібно 1 млн 300 тис. євро. Українські дослідники вважають, що для цього треба усемеро менше.

За рік руїни Невицького замку відвідують 100 тис. туристів. (02.10.2008, "Газета по-українськи")

♦ Ліга молоді України "Молода сила" 27 вересня розпочала відбудову старовинного Тригірського монастиря XVI ст. Монастир розташований на березі озера поблизу Житомира. Голова організації Зіновій Черпіцький наголосив, що відбудова монастиря для членів "Молодої сили" — "це не пустопорожні декларації, до яких так охочі і щедрі багатьох хто з сьогоднішніх політиків, державних чиновників".

Ініціатори відбудови монастиря відшукали в архівах вцілілу проектну документацію на зруйновану церкву Богоявлення Господнього — одну

із двох зруйнованих у 30-і роки монастирських церков.

За інформацією видання “Голос України”, проблемою залишається фінансування будівельно-відновлювальних робіт. Крім залучення коштів кількох спонсорів, “Молода сила” вирішила заснувати благодійний фонд відбудови Тригірського монастиря. Про це незабаром повідомлять громадськості.

“Монастир декілька століть тому будували громадою, усім миром. Так само і ми його відбудовуватимемо”, — сказав після закінчення урочистого молебню з нагоди початку відбудови святині Зіновій Черпіцький. (30.09.2008, <http://www.risu.org.ua>)

◆ 2 жовтня при галузевому державному архіві Служби безпеки України розпочне роботу Інформаційно-довідковий зал (відкритий електронний архів), що покликаний спростити доступ та використання документів, які зберігаються в архівах СБУ. Про це 30 вересня повідомили у прес-

групі СБУ в Івано-Франківській області.

В обласному управлінні СБУ зазначають, що всі розсекречені в електронному варіанті документи, пов'язані з діяльністю радянських органів безпеки та історією Українського визвольного руху, систематизовані та об'єднані тематично (Голодомор 1932–33 рр., діяльність ОУН-УПА, Репресії в Україні, Дисидентський рух — ЗІК). В інформаційно-довідковому залі обладнано 8 робочих місць, які стануть у нагоді науковцям, журналістам, студентам, усім, хто досліджує зазначену тематику і працює з першоджерелами.

Окрім безпосередньо документів, в інформаційному залі представлено також велику кількість фотоматеріалів, наукові збірники та монографії, електронні варіанти книжок, виставок, презентацій. Оскільки процес розсекречення та переведення документів в електронний вигляд триває, передбачається щоденне онов-